

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL [...] BENDRUOMENĖS IR ASOCIACIJOS „A“ SKUNDO PRIEŠ ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2017-12-29 Nr. 4D-2016/2-1048
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo [...] bendruomenės (toliau vadinama – Bendruomenė) ir Asociacijos „A“ (toliau vadinama – Asociacija) skundą, kurį pateikė Asociacijos pirmininkas X, dėl Šilutės rajono savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų, netinkamai sprendžiant su krantinių nuomos konkursu susijusius klausimus, galimai pažeidžiant viešąjį interesą.

2. Bendruomenės ir Asociacijos skunde nurodyta:

2.1. Savivaldybės administracija įgyvendino Europos Sąjungos fondų lėšomis finansuojamą projektą Nr. [...] „[...] kaimo krantinių sutvarkymas“ (toliau vadinama – Projektas), kurio tikslas – sutvarkyti [...] kaimo krantines ir gyvenamąją aplinką, sudarant prielaidas kaimo gyventojų gyvenimo kokybei pagerinti ir kaimo gyventojų ūkinės veiklos diversifikavimui. 2010-03-24 pradėtas vykdyti projektas baigtas 2013-11-30;

2.2. Nors Projektas yra ne pelno siekiantis (iki 2018-11-30 iš jo uždirbti pelno negalima), Savivaldybės mero 2014-04-08 potvarkiu Nr. M1-38 „Dėl [...] kaimo krantinių eksploatacijos“ sudaryta darbo grupė 2014-04-09 posėdžio metu priėmė sprendimą skelbti viešą laivų prieplaukos krantinės ([...]) nuomos konkursą.

Pagal 2015-08-07 Savivaldybės administracijos Nuolatinės materialiojo turto nuomos konkurso komisijos sprendimą buvo sudaryta nuomos sutartis;

2.3. [...] kaimo gyventojai, nuosavybės teise valdantys laivus, laikomus 44,86 m ilgio krantinėje (plane pažymėta [...], unikalus Nr. [...]) ir 40,34 m ilgio krantinėje (plane pažymėta [...], unikalus Nr. [...]), 2015-10-01 gavo Savivaldybės administracijos Kintų seniūnijos reikalavimus atlaisvinti krantinę, nenurodant, kur pastoviai laikomi laivai (dauguma [...] kaimo gyventojų savo laivus krantinėje laiko tik ties jiems nuosavybės teise priklausančiomis ir valdomomis sodybomis) turi būti perkelti ir kur jie turi teisę „švartuotis“ (šios ir kitų citatų kalba nekeičiama);

2.4. Savivaldybės priimtas sprendimas išnuomoti krantinę neteisėtas, nes:

2.4.1. viešas konkursas paskelbtas, nepraėjus 5 metų terminui;

2.4.2. pažeistas viešasis interesas – „viešosiomis finansinėmis lėšomis sutvarkytos krantinės nauda turėtų tarnauti [...] kaimo bendruomenei, o ne atskiram fiziniam asmeniui, kuriam suteikta galimybė pasipelninti“;

2.4.3. pabloginta gyvenimo kokybė, apsunkintas kaimo bendruomenės gyvenimas, nes viešojo konkurso laimėtojų pastatyti ženklai krantinėse, draudžiantys įplaukti į išnuomotą teritoriją, sukėlė

didelį diskomfortą – kaimo bendruomenė turi ieškoti kitos švartavimosi vietos;

2.4.4. kaimo gyventojams nesuteiktos diversifikavimo sąlygos, o tai prieštarauja Europos Sąjungos finansuojamo fondo projekto tikslo įgyvendinimui;

2.5. Asociacija 2013-06-05 raštu kreipėsi į Savivaldybę, prašydama perduoti jai naudotis panaudos sutarties pagrindu už Europos Sąjungos lėšas sutvarkytas krantines. Asociacija nurodė įsipareigosianti savo lėšomis rūpintis krantinių ir jų įrangos priežiūra, tvarkymu.

Negavusi konkretaus atsakymo į prašymą, Bendruomenė pakartotinai 2015-10-13 kreipėsi į Savivaldybę, tačiau buvo informuota, kad su konkurso laimėtojais pasirašytose nuomos sutartyse numatyta, jog krantinėje turi būti užtikrinta galimybė trumpalaikiam laivų sustojimui išlaipinti ir įlaipinti keleivius. Tai akivaizdžiai menkina [...] kaimo bendruomenės teisę naudotis krantinėmis taip, kad tai nepažeistų bendruomenės narių – sodybų savininkų teisių ir teisėtų interesų;

2.6. Asociacija 2015-11-06 raštu kreipėsi į Savivaldybės administracijos direktorių, tačiau joks atsakymas į kreipimąsi nebuvo pateiktas.

3. Bendruomenė ir Asociacija prašo Seimo kontrolieriaus:

3.1. atlikti tyrimą dėl 2015-08-07 įvykdyto viešojo [...] kaimo krantinių nuomos konkurso teisėtumo ir visų kitų išvardintų aplinkybių;

3.2. nuginčyti viešojo konkurso rezultatus, nes konkursas įvykdytas, pažeidus viešąjį interesą.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. Savivaldybės kanceliarijoje **2013-06-17** gautame Asociacijos 2013-06-05 kreipimesi pažymėta:

„[...]“

Asociacija [...] **prašo Savivaldybės** Šilutės rajono savivaldybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašo, patvirtinto Savivaldybės tarybos 2009-02-26 sprendimu Nr. T1-847, nustatyta tvarka **perduoti panaudos sutarties pagrindais neatlygintinai naudoti 5 metų laikotarpiui Savivaldybės nuosavybės teise valdomas [...] kaimo krantines, esančias [...].**

Asociacija įsipareigoja rūpintis krantinių ir jų įrangos priežiūra, tvarkymu. Krantinėmis naudosis ir labai gausiai į [...] kaimą atvykstantys turistai. Asociacijos nariai bei [...] kaimo gyventojai yra be galo suinteresuoti, kad krantinės būtų tvarkomos ir prižiūrimos, nes jos glaudžiai susiję su visų jų gyvenamąja aplinka. [...]. Be to, Asociacija įsipareigoja savo lėšomis apdrausti gaunamą turtą, savo lėšomis jį išlaikyti, sudaryti sutartis su paslaugų teikėjais ir atsiskaityti už komunalines paslaugas, naudotis turtu pagal paskirtį ir vykdyti kitas Civilinio kodekso nustatytas panaudos sąlygas.“

5. Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo, pavaduojančio administracijos direktorių Alvido Šimelionio **2013-07-09** rašte Nr. R3-(4.1.11.)-5313 Asociacijai pažymėta:

„Informuojame, kad [...] k. krantinės ir kiti viešosios infrastruktūros objektai yra statomi, įgyvendinant Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojamą projektą Nr. [...] „[...] kaimo krantinių sutvarkymas“.

Savivaldybė spręs [...] kaimo krantinių eksploatavimo klausimą, kai bus visiškai užbaigti statybos darbai.“

6. Asociacija ir Bendruomenė **2015-10-13** raštu kreipėsi į Savivaldybės merą ir Savivaldybės administraciją, pažymėdama:

„**2015-08-07 įvyko viešasis krantinės nuomos konkursas. Vadovaujantis 2015-08-07**

Savivaldybės administracijos Nuolatinės materialiojo turto nuomos konkurso komisijos sprendimu (protokolas Nr. 20), **krantinės nuomai yra sudaryta nuomos sutartis.**

Savivaldybės administracijos direktorius 2015-09-30 įsakymu Nr. A1-1048 „Dėl krantinių, esančių [...], perdavimo, pavedė Kintų seniūnijos seniūnui Antanui Kliženčiui, organizuoti 44,86 m ilgio krantinės, pažymėtos plane ([...]), unikalus Nr. [...] ir 40,34 m ilgio krantinės, pažymėtos plane ([...]), unikalus Nr. [...], esančių [...], atlaisvinimą iki 2015-10-04.

Sužinojus apie 2015-08-07 įvykusį viešąjį krantinės nuomos konkursą, 2015-08-16 [...] kaime įvyko Asociacijos ir [...] bendruomenės visuotinis narių susirinkimas, kurio darbotvarkės pagrindinis klausimas buvo krantinių nuoma dešiniajame ir kairiajame [...] upės krantuose. Šio susirinkimo metu iš esmės buvo nustatyta, jog [...] kaimo gyventojai pageidauja oficialaus paaiškinimo, nurodant teisės aktus, kurių pagrindu buvo vykdomi krantinių nuomos konkursai. Apie krantinių registravimą VĮ Registrų centras ir pylimų pridavimą komisijai [...] bendruomenės nebuvo informuotos. Bendruomenės nariai nori žinoti abiejuose krantuose esančių krantinių oficialų statusą. Atskirai pažymėjo, kad [...] kaimo bendruomenė 2013-06-17 jau kreipėsi į Savivaldybę dėl krantinių perdavimo kaimo bendruomenei neatlygintinai naudotis.

[...] kaimo gyventojai, nuosavybės teise valdantys laivus, kurie laikomi 44,86 m ilgio krantinėje, pažymėtoje plane ([...]), unikalus Nr. [...], ir 40,34 m ilgio krantinėje, pažymėtoje plane ([...]), unikalus Nr. [...], esančiose [...] kaime, **2015-10-01 gavo Savivaldybės administracijos Kintų seniūnijos reikalavimus atlaisvinti krantinę.** Tuo tarpu dauguma [...] kaimo gyventojų savo laivus krantinėje laiko virš 50 metų bei laiko juos tik ties jų nuosavybės teise valdomomis sodybomis. **Nurodytame reikalavime nėra nurodyta, kur pastoviai laikomi laivai turi būti perkelti.**

Akivaizdu, kad skelbiant viešuosius krantinių nuomos konkursus, visiškai neatsižvelgta į gyventojų kaip nekilnojamojo turto savininkų interesus, nes ties jų turimomis sodybomis krantinė išnuomojama tretiesiems asmenims, sukuriant netoleruotiną situaciją, kai yra **menkinama [...] kaimo bendruomenės teisė naudotis krantinėmis taip, kad tai nepažeistų bendruomenės narių – sodybų savininkų teisių ir teisėtų interesų.** Taip pat šie veiksmai bei vykdoma politika ne tik prieštarauja Vyriausybės politikai skatinti smulkiojo verslo plėtrą bei egzistavimą, bet ir jį žlugdo.

Remiantis išdėstytomis aplinkybėmis, **prašome sustabdyti Savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-09-30 įsakymo Nr. A1-1048 „Dėl krantinių, esančių [...], perdavimo“ vykdymą ir organizuoti Savivaldybės mero susitikimą su Asociacijų ir bendruomenių atstovais.“**

7. Asociacija **2015-11-06** raštu kreipėsi į Savivaldybės administracijos direktorių, pažymėdama:

„**Prašome nepasirašyti** 44,86 m ilgio krantinės, pažymėtos plane ([...]), unikalus Nr. [...], ir 40,34 m ilgio krantinės, pažymėtos plane ([...]), unikalus Nr. [...], esančių [...], **perdavimo akto pagal nuomos sutartį, kol nebus išsiaiškintas 2015-08-07 įvykusio viešojo [...] kaimo krantinių nuomos konkurso teisėtumas ir visos aplinkybės.**

2015-11-06 [...] kaime įvyko išvažiuojamasis Savivaldybės ekonomikos komiteto posėdis, bei visuotinis [...] kaimo bendruomenės susirinkimas, kuriame buvo nutarta išsiaiškinti konkurso paskelbimo teisėtumą.“

8. Savivaldybės mero **2015-11-17** rašte Nr. R3-(2.1.19)-8070 Pareiškėjams pažymėta:

„Informuojame, kad Savivaldybei nuosavybės teise priklausantis turtas nuomojamas vadovaujantis Savivaldybės tarybos 2014-12-18 sprendimu Nr. T1-2378 patvirtintu Šilutės rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančio materialiojo turto nuomos tvarkos aprašu. Krantinės, esančios [...], buvo išnuomos skelbiant viešąjį nuomos konkursą Šilutės miesto laikraštyje „[...]“ ir Savivaldybės interneto svetainėje.

Pasirašytose nuomos sutartyse su konkurso laimėtojais numatyta, kad krantinėje turi būti

užtikrinta galimybė laivų trumpalaikiam sustojimui keleiviams išlaipinti ar įlaipinti. Todėl **manome, kad vykdant projekto „[...] kaimo krantinių sutvarkymas“ tęstinumą, bus sudarytos sąlygos gyventojų gyvenimo kokybei pagerinti ir kaimo gyventojų ūkinės veiklos diversifikavimui.**“

9. Centrinės projektų valdymo agentūros **2016-04-05** rašte Nr. 2016/2-1978 Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, teikiant kopiją Savivaldybės administracijai, pažymėjo:

„Viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra (toliau – CPVA) 2016-01-22 gavo Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – FM) raštą Nr. (24.20)-5K-1601044)-6K-1600510, kuriuo buvo pateikta informacija apie gautą pranešimą (toliau – Pranešimas) dėl galimai neskaidrių veiksmų įgyvendinant projektą „[...] kaimo krantinių sutvarkymas“, projekto kodas Nr. [...] (toliau – Projektas). Vadovaujantis Veiksmų programų administravimo ir finansavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-11-12 nutarimu Nr. 1225, 74 p. nuostatomis **užregistruotas įtarimas apie pažeidimą ir atliktas pažeidimo tyrimas.**

Pranešime nurodyta, kad Savivaldybės administracija (toliau – Projekto vykdytojas) surengė konkursą krantinių nuomai ir įpareigojo kaimo gyventojus nutraukti prie krantinių vykdytą veiklą bei patraukti privačius laivus.

Atliekant pažeidimo tyrimą, **nustatyta, kad Projekto vykdytojas 2015-08-21** raštu Nr. R3-(4.1.20)-6053 **kreipėsi į CPVA dėl leidimo išnuomoti dalį Projekto įgyvendinimo metu įrengtų krantinių:** 67,30 m ilgio (unikalus Nr. [...]) (toliau – Krantinė Nr. 1), 40,34 m ilgio (unikalus Nr. [...]) (toliau – Krantinė Nr. 2) ir 44,86 m ilgio (unikalus Nr. [...]) (toliau – Krantinė Nr. 3).

CPVA 2015-09-07 raštu Nr. 2015/2-7073 informavo Projekto vykdytoją, kad neprieštarauja Projekto metu sukurtos infrastruktūros (krantinių) išnuomojimui. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija 2015-09-22 raštu Nr. 1D-7673 bei 2015-09-30 raštu Nr. 1D-7898 taip pat pritarė minėto turto nuomai.

CPVA 2016-02-09 bei 2016-03-02 el. laišku papildomai kreipėsi į Projekto vykdytoją, prašydama nurodyti, kokiai veiklai numatoma nuomoti krantines bei kaip toliau bus užtikrinamas Projekto tikslas.

Projekto vykdytojas 2016-02-12 bei 2016-03-03 el. paštu pateikė informaciją, kad [...] kaimo krantinės yra nuomojamos mažųjų laivų laikymui ir keleivių išlaipinimui. Dėl krantinės infrastruktūros priežiūros buvo skelbiami nuomos konkursai. Taip pat Projekto vykdytojas pateikė Nuolatinės materialiojo turto nuomos konkurso komisijos posėdžių protokolus bei sudarytas nuomos sutartis.

Krantinių Nr. 1 ir Nr. 2 nuomos sutartyse nurodyta, kad nuomojamas turtas yra skirtas tik mažiesiems laivams laikyti. Krantinės Nr. 3 nuomos sutartyje nurodyta, kad nuomojamas turtas yra skirtas mažiesiems laivams laikyti ir kad krantinėje privalo būti užtikrinama galimybė laivų trumpalaikiam sustojimui keleiviams įlaipinti ar išlaipinti.

Nuomos sutartyse įrašytos nuostatos, kad nuomininkai be rašytinio nuomotojo sutikimo negali subnuomoti turto ar kitaip suvaržyti sutartyje nustatytą turto nuomos teisių, t. y. pats Projekto vykdytojas ir toliau galės užtikrinti finansuojamos veiklos tęstinumą po Projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos, kitų 2010-03-24 Projekto finansavimo ir administravimo sutartimi (toliau – Sutartis) prisiimtų įsipareigojimų vykdymą bei tai, kad išnuomotas turtas būtų naudojamas nepažeidžiant Sutarties sąlygų.

CPVA, atsižvelgdama į aukščiau pateiktą informaciją, įvertino su Projektu susijusią informaciją:

1. Projektas buvo įgyvendintas vadovaujantis 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos 1 prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ įgyvendinimo priemonės VP3-1.2-VRM-01-R „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008-12-09 įsakymu Nr. 1V-446 (toliau –

Aprašas), nuostatomis.

Priemonės tikslas – didinti sanglaudą tarp miesto ir kaimo: sudaryti sąlygas diversifikuoti kaimo gyventojų veiklą ir gerinti bendruomeninę infrastruktūrą. Šio tikslo siekiama kompleksiskai sprendžiant esamas kaimo vietovių problemas, modernizuojant viešuosius pastatus, gerinant bendruomeninę infrastruktūrą ir gyvenamąją aplinką (Aprašo 8 p.).

Pagal Priemonę remiamos veiklos yra:

- Bendruomeninės infrastruktūros gerinimas: veikla yra skirta viešųjų erdvių plėtrai, atnaujinant, sukuriant naują viešosios poilsio, laisvalaikio, sporto ir kultūros infrastruktūrą (Aprašo 9.2 p.), ir
- Gyvenamosios aplinkos gerinimas: veikla yra skirta apšvietimo, šaligatvių, aikščių, tvarkomas viešasis erdves ribojančių pastatų fasadų, išskyrus jų šiltinimą, apdailos, ir šlaitinių stogų dangos, stovėjimo aikštelių, privažiuojamųjų kelių, pėsčiųjų ir dviračių takų įrengimas ar atnaujinimas (Aprašo 9.3 p.);

2. Projekto įgyvendinimo metu buvo sukurta infrastruktūra, skirta [...] kaimo bendruomenės poreikiams tenkinti:

Įrengti pėsčiųjų ir dviračių takai bei privažiavimo prie krantinių keliai, įrengti krantinių šviestuvai ir kiti privažiavimo kelių bei dviračių ir pėsčiųjų takų apšvietimo įrenginiai, įrengtos laikinų plaukiojančių priekabų atramos, laiptai ir jų atramos, pratiesti požeminiai elektros kabeliai, įrengtos požeminės kanalizacijos sezoniniams elektros kabeliams tiesti.

Įvertinus informaciją, susijusią su krantinių nuoma, **galima daryti išvadą, kad veikla, kuriai skirtas finansavimas, išnuomojus dalį Projekto metu įrengtų krantinių, nesikeistų, t. y. sukurtas turtas būtų naudojamas bendruomenės naudai, ir būtų užtikrinamas remiamos veiklos tęstinumas** (patvarumas), kaip tai numatyta Europos Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1260/1999, 57 straipsnio 1 dalyje. **CPVA nuomone, minėto turto nuoma Sutarties nuostatoms neprieštarauja, nes išnuomojus krantinės nebus nutolstama nuo Projekto tikslo – sutvarkytos [...] kaimo krantinės ir gyvenamoji aplinka, toliau sudarys prielaidas kaimo gyventojų gyvenimo kokybei pagerinti ir kaimo gyventojų ūkinės veiklos diversifikavimui.**

Įgyvendinus Projektą yra sudarytos prielaidos kaimo gyventojų gyvenimo kokybei pagerinti, sudarytos sąlygos pritraukti privačias investicijas bei didėti netiesioginei ekonominei naudai – visoms Kintų seniūnijos apgyvendinimo bei maitinimo įstaigoms, poilsio bei rekreacijos tiekėjams bei vietos amatininkams, t. y. sudarytos realios sąlygos šios kaimo vietovės gyventojams diversifikuoti savo ūkinę veiklą. Sutvarkytų krantinių nuoma neturi įtakos Projekto įgyvendinimo metu sukurtų prielaidų įgyvendinimui, nes [...] kaimo bendruomenei ir kitiems asmenims apribojimo naudotis sukurta viešąja infrastruktūra tais tikslais, kam ji buvo sukurta – nėra.

Pažymėtina, kad, **jei sukurtas turtas gali būti naudojamas ūkinėje komercinėje veikloje, savivaldybė turi teisę nustatyti jo naudojimo tvarką bei sudaryti vienodas galimybes (pvz.: skelbdama nuomos konkursą) visiems ūkio subjektams pretenduoti į jį.** Priešingu atveju ūkio subjektas, naudojantis turtą savo veikloje ir nesudaręs atitinkamos nuomos sutarties, nebūtų įpareigotas juo rūpestingai naudotis, užtikrinti jo prieinamumą kitiems asmenims ir jį išsaugoti, o neproporcinga to našta, turtą remontuojant ir prižiūrint, tektų Projekto vykdytojui.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad **pagal Aprašą nesiekiama sudaryti palankių sąlygų subjektams, kurie vykdo ūkinę veiklą, neatlygintinai naudoti sutvarkytą bendruomenei skirtą turtą.**

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją, **galima daryti išvadą, kad Projekto įgyvendinimo metu nebuvo užfiksuota įtarimų dėl Projekto veiklos netinkamo vykdymo ar Sutarties sąlygų nesilaikymo. CPVA šio įtarimo pažeidimo tyrimo metu taip pat neturi objektyvių duomenų (faktų ir įrodymų), patvirtinančių, jog po Projekto pabaigos Projekto vykdytojas nustojo vykdyti Projekto veiklą ar kitaip pažeidžia Sutarties sąlygas.“**

10. Savivaldybės administracijos 2016-08-16 pateiktais duomenimis:

„Savivaldybės administracija pagal 2010-03-24 pasirašytą finansavimo ir administravimo sutartį Nr.[...] su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ir VŠĮ Centrine projektų valdymo agentūra 2014-12-01 baigė įgyvendinti projektą „[...] kaimo krantinių sutvarkymas“. Pagal šį projektą buvo sukurta [...] kaimo bendruomenės poreikiams tenkinti reikiama infrastruktūra: įrengti pėsčiųjų ir dviratininkų takai bei privažiavimo prie krantinių keliai, įrengti krantinių šviestuvai ir kiti privažiavimo kelių bei dviračių ir pėsčiųjų takų apšvietimo įrenginiai, įrengtos laikinų plaukiojančių prieklaukų kranto atramos, laiptai ir jų atramos, pratiesti požeminiai elektros kabeliai, įrengtos paskirstymo dėžutės prie planuojamų įrengti laikinų plaukiojančių prieklaukų, įrengtos požeminės kanalizacijos sezoniniams elektros kabeliams pratiesti.

Po projekto įgyvendinimo sukurto turto priežiūra buvo pavesta Kintų seniūnijai, kuri dėl to patiria su eksploatacija susijusias išlaidas – 4 974,04 eurų per navigacijos sezoną (6 mėnesius). Šios išlaidos gali padidėti, esant aukštam [...] upės vandens lygiui žiemos – pavasario potvynio metu, bei atlaikant didelį žvejų mėgėjų antplūdį ankstyvą pavasarį ar vėlyvą rudenį. Dėl racionalaus Savivaldybės biudžeto naudojimo, einamųjų išlaidų sumažinimo bei geresnės [...] krantinių teritorijos priežiūros, Savivaldybės administracija nusprendė išnuomoti tris krantines: 44,86 m ilgio krantinę ([...]), unikalus Nr. [...]; 40,34 m ilgio krantinę ([...]), unikalus Nr. [...]; 67,30 m. ilgio krantinę, unikalus Nr. [...], esančias [...].

Pagal pateiktus [...] kaimo krantinių priežiūros išlaidų ir galimų pajamų duomenis, buvo užpildyta iš Europos Sąjungos fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų, iš kurių gaunama pajamų, paraiškos dėl projekto finansavimo priedo forma.

VŠĮ Centrinė projektų valdymo agentūra 2015-09-07 raštu Nr. 2015/2-7073 „Dėl projekto Nr. [...] metu sukurtos infrastruktūros nuomos“, informavo, kad neprieštarauja dėl minimų krantinių nuomos.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija 2015-09-30 raštu Nr. 1D-7898 (22) „Dėl projekto Nr. [...] įgyvendinimo metu sukurtos infrastruktūros nuomos“, informavo, kad neprieštarauja dėl minimų krantinių nuomos.

Pagal turto vertinimo įmonės UAB „B“ pateiktas pradinio mėnesinio nuompinigių dydžio nustatymo pažymas: Nr.15-07/02/, išduotą 2015-07-16, ir Nr./ 15-07/02/04 - 05, išduotą 2015-07-24, buvo nustatyta trijų krantinių pradinė nuompinigių dydžio nuomos kaina. **Krantinės buvo išnuomos, skelbiant viešąjį nuomos konkursą laikraštyje „[...]“ ir Savivaldybės interneto svetainėje. Savivaldybė sudarė visiems ūkio subjektams vienodas sąlygas pretenduoti į jį.** Priešingu atveju ūkio subjektas, naudojantis turtą savo veikloje ir nesudaręs atitinkamos nuomos sutarties, nebūtų įpareigotas juo rūpestingai naudotis, užtikrinti jo prieinamumą kitiems asmenims ir jį išsaugoti, o neproporcinga našta, turtą remontuojant ar prižiūrint, tektų projekto vykdytojui. Pasirašytose nuomos sutartyse su konkurso laimėtojais nurodyta, kad nuomojamas turtas skirtas tik mažiesiems laivams ir kad krantinėje turi būti užtikrinta galimybė laivų trumpalaikiam sustojimui keleiviams išlaipinti ar įlaipinti. Nuomos sutartyse įrašytos nuostatos, kad nuomininkai be rašytinio nuomotojo sutikimo negali subnuomoti turto ar kitaip suvaržyti sutartyje turto nuomos teisių, t. y. pats Projekto vykdytojas ir toliau galės užtikrinti finansuojamos veiklos tęstinumą po Projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos.

Informuojame Jus, kad **išnuomota 44,86 m ilgio krantine ([...]), unikalus Nr. [...], esančia [...], nuomininkas C naudotis negali, nes prie jos laivus „[...]“ ir „[...]“ laiko D (arba jo šeimos nariai) bei laivą „[...]“ [...] bendruomenės pirmininkas D.** Viešame nuomos konkurse dalyvavo UAB „E“. Ją atstovavo D. Bendrovė prie paraiškos pateikė 2015-08-07 paaiškinimą ir 2015-08-07 įgaliojimą, iš kurių matyti, kad D žinojo apie skelbiamą konkursą ir jo sąlygas. Nei D, nei [...] bendruomenės pirmininkas D nekėlė pretenzijų dėl krantinių viešo nuomos konkurso. Minėti piliečiai, mūsų turimomis žiniomis, neturi sodybų ties 44,86 m ilgio krantine ([...]), unikalus Nr. [...], esančia [...]. **Piliečiai D ir [...] bendruomenės pirmininkas D buvo informuoti dėl krantinės**

atlaisvinimo, bet iki šiol savivaliauja, trukdo atplaukti kitiems laivams keleiviams išlaipinti ar įlaipinti, darydami žalą Savivaldybės administracijai ir nuomininkui C. Akivaizdu, kad nurodyti piliečiai neteisėtais veiksmais įgyvendina savo tariamą teisę,

[...]

Savivaldybės meras 2015-11-17 raštu Nr. R3-(2.1.19)-8070 „Dėl informacijos“ informavo asociaciją „A“ ir [...] bendruomenę, kad Savivaldybei nuosavybės teise priklausantis turtas išnuomotas vadovaujantis Savivaldybės tarybos 2014-12-18 sprendimu Nr. T1-2378 patvirtintu Šilutės rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančio materialiojo turto nuomos tvarkos aprašu. **Pasirašytose nuomos sutartyse su konkurso laimėtojais, numatyta, kad krantinėje turi būti užtikrinta galimybė laivų trumpalaikiam sustojimui keleiviams išlaipinti ar įlaipinti, todėl vykdant projekto „[...] kaimo krantinių sutvarkymas“ tęstinumą, krantinių nuoma neturės įtakos jo įgyvendinimui Savivaldybės administracija, atsižvelgdama į Nuolatinės materialiojo turto nuomos konkurso komisijos sprendimu įformintu protokolu Nr. 20, 2015-10-01, sudarė Savivaldybės materialiojo turto nuomos sutartį Nr. R5-(4.1.5.)-697 su konkurso laimėtoju C. [...].“**

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

11. Pagal **Lietuvos Respublikos Konstitucijos** nuostatas:

5 straipsnio 3 dalis:

„Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

12. Pagal **Lietuvos Respublikos civilinio kodekso** nuostatas:

6.271 straipsnis:

„1. Žalą, atsiradusią dėl valstybės valdžios institucijų neteisėtų aktų, privalo atlyginti valstybė iš valstybės biudžeto nepaisydama konkretaus valstybės tarnautojo ar kito valstybės valdžios institucijos darbuotojo kaltės:

[...]

3. Šiame straipsnyje vartojamas terminas „aktas“ reiškia bet kokį valdžios institucijos ar jos darbuotojų veiksma (veikimą, neveikimą), kuris tiesiogiai daro įtakos asmenų teisėms, laisvėms ir interesams (valstybės ar savivaldybės institucijų priimami teisės ar individualūs aktai, administraciniai aktai, fiziniai aktai ir t. t., išskyrus teismo nuosprendžius, sprendimus ir nutartis);

4. Valstybės ar savivaldybės civilinė atsakomybė pagal šį straipsnį atsiranda, jeigu valdžios institucijų darbuotojai neveikė taip, kaip pagal įstatymus šios institucijos ar jų darbuotojai privalėjo veikti.“

13. Pagal **Lietuvos Respublikos teismų įstatymo** nuostatas:

1 straipsnis. Teisingumo vykdymas

„1. Teisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo tik teismai. [...].“

4 straipsnis. Teisė į teisminę gynybą

„1. Lietuvos Respublikos piliečiai turi teisę į teisminę gynybą nuo kėsinimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir įstatymuose, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse įtvirtintas jų teises ir laisves. Įstatymų numatytais atvejais jie turi teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.

[...]

3. Teisę į teisminę gynybą taip pat turi įmonės, įstaigos, organizacijos bei kitos institucijos.“

14. Pagal **Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo** nuostatas:

22 straipsnis. Teisė paduoti skundą (prašymą)

„1. Skundą (prašymą) dėl viešojo administravimo subjekto priimto administracinio akto ar veiksmo (neveikimo) turi teisę paduoti asmenys, taip pat kiti viešojo administravimo subjektai, įskaitant valstybės ir savivaldybių viešojo administravimo tarnautojus, pareigūnus ir įstaigų vadovus, kai jie mano, kad jų teisės ar įstatymų saugomi interesai yra pažeisti.“

15. Pagal Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nuostatas:

30 straipsnis:

„[...] Jeigu įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuota, kad valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga pažeidė įstatymus ar kitus teisės aktus, šioje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje turi būti pradėtas valstybės tarnautojų, dėl kurių galimos kaltės buvo padaryti įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuoti įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimai, tarnybinio nusižengimo tyrimas [...].“

33 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų regreso (atgręžtinio reikalavimo) teisė į žalą padariusį valstybės tarnautoją

„1. Žala, atsiradusi dėl valstybės ir savivaldybės institucijos ir įstaigos neteisėtų veiksmų, atlyginama Civilinio kodekso nustatyta tvarka.“

16. Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nuostatas:

4 straipsnio 1 dalies 6 punktas:

„Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

[...]

6) *Savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo.* Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų **veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.**“

16 straipsnis. Savivaldybės tarybos kompetencija

„[...]“

2. Išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija:

[...]

26) sprendimų dėl disponavimo savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu turtu priėmimas, šio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos taisyklių nustatymas, išskyrus atvejus, kai tvarka yra nustatyta įstatymuose ar jų pagrindu priimtuose kituose teisės aktuose; [...].“

17. Pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nuostatas:

15 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių ilgalaikio materialiojo turto nuoma

„[...]“

8. Savivaldybei nuosavybės teise priklausantis materialusis turtas išnuomojamas savivaldybės tarybos nustatyta tvarka. [...].“

18. Pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatas:

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

„Šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administravimo procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą [...].“

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„[...]“

14. *Prašymas* – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į

viešojo administravimo subjektą prašant priimti administracinį sprendimą arba atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus.“

14 straipsnis. Asmenų prašymų, pranešimų ir skundų nagrinėjimas

„1. Asmenų prašymus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

19. Pagal Asociacijos 2013-06-05 kreipimosi gavimo Savivaldybės administracijoje metu galiojusias Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintų **Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių** nuostatas:

„1. Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau vadinama – šios Taisyklės) reglamentuoja fizinių ir juridinių asmenų (toliau vadinama – asmenys) prašymų nagrinėjimą ir jų aptarnavimą viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose (toliau vadinama – institucijos).

[...]

5. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į instituciją prašant administracinės paslaugos – išduoti leidimą (licenciją), dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą; nustatyta tvarka pateikti institucijos turimą informaciją; priimti administracinį sprendimą – įsakymą, potvarkį ar nustatyta tvarka kitą nustatytosios formos dokumentą, kuriame išreiškiama institucijos valia; atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus.

Prašymo nagrinėjimas – valstybės tarnautojo veikla, apimanti asmens prašymo priėmimą, įregistravimą, esmės nustatymą, atsakymo parengimą ir išsiuntimą (įteikimą) asmeniui.

Atsakymas – atsižvelgiant į prašymo turinį, žodžiu, raštu ar elektroniniu būdu asmeniui teisės aktų nustatyta tvarka suteikta administracinė paslauga, pateikta informacija, įteikta prašomo administracinio akto kopija, nuorašas ar išrašas, išdėstyta institucijos nuomonė apie asmens kritiką, pasiūlymus ar pageidavimus.

[...]

6. Nagrinėdami asmenų prašymus, valstybės tarnautojai privalo vadovautis pagarbos žmogaus teisėms, teisingumo, sąžiningumo ir protingumo, taip pat Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, tarnybinės pagalbos, efektyvumo, subsidarumo ir „vieno langelio“ principais, [...]

[...]

41. Atsakymai į prašymą parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį:

[...]

41.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – įsakymą, potvarkį ar nustatyta tvarka kitą nustatytosios formos dokumentą, kuriame išreikšta institucijos valia, – atsakoma pateikiant atitinkamo dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsakymo tai padaryti priežastys; [...].“

20. Pagal Pareiškėjų 2015-10-13 ir 2015-11-06 kreipimosi gavimo Savivaldybės administracijoje metu galiojusias Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintų **Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių** nuostatas:

„1. Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja asmenų prašymų nagrinėjimą ir jų aptarnavimą Lietuvos Respublikos viešojo administravimo

institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose (toliau – institucijos).

[...]

3. Pagal Taisyklių IV skyriaus nuostatas taip pat priimami asmenų skundai ir pranešimai dėl pažeistų jų teisių ar teisėtų interesų, išsiunčiami administracinės procedūros sprendimai.

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. *Asmens prašymo nagrinėjimas* – institucijos veikla, apimanti asmens prašymo priėmimą, įregistravimą, esmės nustatymą ir atsakymo asmeniui parengimą.

4.2. *Atsakymas* – atsižvelgiant į prašymo turinį, žodžiu ar raštu asmeniui teisės aktų nustatyta tvarka suteikiama administracinė paslauga, įteikiama prašomo administracinio akto kopija, nuorašas ar išrašas, išdėstoma institucijos nuomonė apie asmens kritiką, pasiūlymus ar pageidavimus.

[...]

8. Asmenų prašymai nagrinėjami pagal institucijos kompetenciją.

[...]

34. Asmenų prašymai, išskyrus asmenų prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tuoj pat, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo užregistravimo institucijoje.

[...]

47. Atsakymai parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį:

47.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti leidimą (licenciją), dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

47.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

47.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – įsakymą, potvarkį ar nustatyta tvarka kitą nustatytos formos dokumentą, kuriame išreikšta institucijos valia, – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

47.4. į kreipimąsi, kuriame išdėstoma asmens nuostata tam tikru klausimu, pranešama apie institucijos veiklos pagerėjimą ar trūkumus ir pateikiami pasiūlymai, kaip juos ištaisyti, atkreipiamas dėmesys į tam tikrą padėtį, pranešama apie valstybės tarnautojų piktnaudžiavimą ar neteisėtus veiksmus, nesusijusius su konkrečiu asmens teisėtų interesų ir teisių pažeidimu, ar kitokią asmens kreipimąsi atsakoma laisva forma.

[...]

50. **Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame, vadovaujantis Taisyklių 12, 38, 39–42 punktais, pranešime apie asmens prašymo nenagrinėjimo priežastis nurodoma tiksliai atsakymo apskundimo tvarka ir institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimas (-ai) ir adresas (-ai), taip pat terminas (-ai), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.**

Vietos savivaldos institucijų teisės aktų nuostatos

21. Pagal Savivaldybės tarybos 2014-12-18 sprendimu Nr. T1-2378 patvirtinto **Šilutės rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančio materialiojo turto nuomos tvarkos aprašo** nuostatas:

„1. Šilutės rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančio materialiojo turto nuomos tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Šilutės rajono savivaldybės materialiojo turto (toliau – turtas) nuomos sąlygas, turto perdavimo nuomos pagrindais būdus ir jų taikymą, turto valdytojo teises ir pareigas organizuojant nuomą, asmenų, siekiančių išsinuomoti Savivaldybės turtą, teises ir pareigas, Savivaldybės turto nuomos sutarties reikalavimus, nuompinigių už Savivaldybės ilgalaikio

ir trumpalaikio materialiojo turto nuomą skaičiavimą.

[...]

5. Savivaldybės turtas, kuris nenaudojamas Savivaldybės funkcijoms atlikti, išnuomojamas Savivaldybės turto viešojo nuomos konkurso būdu, išskyrus III skyriuje nustatytus atvejus, kai Savivaldybės turtas išnuomojamas be konkurso.

[...]

7. Viešajam turto nuomos konkursui organizuoti turto valdytojas sudaro nuolatinę turto nuomos konkurso komisiją (toliau komisija). [...].

[...]

38. Ginčai, kilę dėl Savivaldybės turto nuomos organizavimo ar jo rezultatų, nuomos sutarties vykdymo, sprendžiami įstatymų nustatyta tvarka. [...].“

Teismų praktika

22. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004-12-13 nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, **kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytomis galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų.** Konstitucinis Teismas 2000-06-30 nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; **ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių [...].**

[...] Konstitucinis Teismas 2004-07-01 nutarime ir 2004-11-05 išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas **atsakingo valdymo principas**. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...] taip pat **teisės aktuose reglamentavus asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo procedūrą** ir kt. (Konstitucinio Teismo 1999-05-11 nutarimas, 2004-11-05 išvada) [...].“

23. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013-02-27 nutartyje administracinėje byloje Nr. AS⁵²⁰-274/2013 konstatavo:

„Teisė kreiptis į teismą teisminės gynybos yra fundamentali asmens teisė, pripažįstama tiek nacionalinių (Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – ir Konstitucija) 30 straipsnio 1 dalis, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 4 straipsnio 1 dalis, ABTĮ 5 straipsnio 1 dalis), tiek tarptautinių teisės aktų (Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 2 straipsnio 3 dalis, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalis, 13 straipsnis) (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012-04-20 nutartis administracinėje byloje Nr. AS¹⁴³-268/2012). Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje ne kartą konstatuotas iš konstitucinio teisinės valstybės principo bei kitų Konstitucijos nuostatų kylantis imperatyvas, kad asmuo, manantis, jog jo teisės ar laisvės yra pažeidžiamos, turi absoliučią teisę į nepriklausomą ir nešališką teismą, kuris išspręstų ginčą. Asmens teisė kreiptis į teismą suponuoja ir jo teisę į tinkamą teisinį procesą, ji yra būtina teisingumo įgyvendinimo sąlyga. Pabrėžtina, kad asmens konstitucinė teisė kreiptis į teismą negali būti dirbtinai suvaržoma, negali būti nepagrįstai apsunkinamas jos įgyvendinimas (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004-12-29 nutarimas).“

24. *Specialiosios teisėjų kolegijos 2006-08-30 nutartyje Nr. T-XX-63-06 pažymėta:*

„[...] Specialioji teisėjų kolegija savo nutartyse yra ne kartą nurodžiusi ir išaiškinusi, jog valstybė ir savivaldybės, kaip viešieji asmenys, per tam tikras institucijas vykdo dvejopas funkcijas. Be tam tikrų valdžios, t. y. viešojo administravimo funkcijų (Administracinių bylų teisenos įstatymo 2 straipsnio 1 dalis), tiek valstybė, tiek savivaldybės vykdo ir ūkinę komercinę veiklą, taigi

dalyvauja civiliniuose teisiniuose santykiuose kaip civilinių teisiųjų santykių subjektai. Dalyvaudama šiuose santykiuose, valstybė ar savivaldybė atlieka veiksmus, priima sprendimus, kurie vertintini kaip juridiniai faktai, sukuriantys, pakeičiantys ar panaikinantys tam tikrus civilinius teisinius santykius, taigi ir subjektines civilines teises bei pareigas. Neretai civiliniam teisiniam santykiui atsirasti, pasikeisti ar pasibaigti reikalingas ne vienas, o keli juridiniai faktai – vadinamoji juridinių faktų sudėtis. Vienu iš juridinių faktų sudėties elementų gali būti ir atitinkamas valstybės ar savivaldybės aktas. **Viešojo administravimo institucijų veikla šioms institucijoms dalyvaujant civiliniuose teisiniuose santykiuose negali būti pripažinta viešuoju administravimu – administravimo institucija veikia ne kaip viešojo administravimo subjektas, o kaip civilinių teisiųjų santykių subjektas, ir jo priimti aktai (sprendimai), dalyvaujant tokiuose santykiuose, nepakeičia tų santykių pobūdžio** (žr. pavyzdžiui, Specialiosios teisėjų kolegijos 2004-07-07 nutartis, priimta byloje J. U. V. Vilniaus apskrities viršininko administracija). [...].“

Išvados

25. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą, išvados bus pateikiamos, išskiriant šias dalis:

- 25.1. dėl [...] kaimo krantinių nuomos;
- 25.2. dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą.

Dėl [...] kaimo krantinių nuomos

26. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

26.1. Pareiškėjai kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl galimų pažeidimų, netinkamai sprendžiant su [...] kaimo krantinių nuomos konkursu susijusius klausimus;

26.2. Asociacija bandė 2013 metais kelti klausimą dėl [...] kaimo krantinių perdavimo jai neatlygintinai naudotis (žr. pažymos 4 punktą), tačiau šis klausimas nebuvo sprendžiamas (žr. pažymos 5 punktą). Asociacijos ir Bendruomenės kreipimusi Savivaldybės administracijoje nagrinėjimo klausimu Seimo kontrolierius pasisako atskiroje pažymos dalyje (žr. pažymos 28–31 punktus);

26.3. 2014-12-01 baigus įgyvendinti [...] kaimo krantinių sutvarkymo projektą, krantinės buvo išnuomos, skelbiant viešąjį nuomos konkursą laikraštyje „[...]“ ir Savivaldybės interneto svetainėje (žr. pažymos 10 punktą);

26.4. Pareiškėjai prašė Savivaldybės mero ir Savivaldybės administracijos sustabdyti krantinių perdavimą (žr. pažymos 6 punktą), nepasirašyti krantinių perdavimo pagal nuomos sutartį akto, kol nebus išsiaiškintos krantinių nuomos konkurso aplinkybės (žr. pažymos 7 punktą);

26.5. Atlikus galimų pažeidimų, vykdant Projektą, tyrimą, konstatuota, kad Projekto įgyvendinimo metu nebuvo užfiksuota įtarimų dėl Projekto veiklos netinkamo vykdymo ar Sutarties sąlygų nesilaikymo (žr. pažymos 9 punktą);

26.6. Dėl Pareiškėjų teiginio, kad iki 2018-11-30 iš nekomercinio Projekto negalima uždirbti pelno (žr. pažymos 2.2 punktą), pažymėtina, kad CPVA, atlikusi tyrimą, konstatavo, jog krantinių nuoma sutarties nuostatoms neprieštarauja (žr. pažymos 9 punktą). Kartu CPVA išreiškė ir nuomonę, kad sutvarkytos [...] kaimo krantinės ir gyvenamoji aplinka sudarys prielaidas kaimo gyventojų gyvenimo kokybei pagerinti ir kaimo gyventojų ūkinės veiklos diversifikavimui;

26.7. Ginčai, kilę dėl Savivaldybės turto nuomos organizavimo ar jo rezultatų, nuomos sutarties vykdymo, sprendžiami įstatymų nustatyta tvarka (žr. pažymos 19 punktą). Asmuo, manantis, jog jo teisės ar laisvės yra pažeidžiamos, turi teisę kreiptis į teismą, kuris išspręstų ginčą (žr. pažymos 13 ir 23 punktus).

27. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir 17 straipsnio 4 dalį, skundo tyrimo metu paaiškėjus, kad jis nagrinėtinas kitoje institucijoje, tyrimas nutraukiamas.

Apibendrinant darytina išvada, kad [...] kaimo krantinių nuomos teisėtumo klausimas galėjo būti sprendžiamas teismo tvarka (žr. pažymos 26.7 punktą). Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktu, 17 straipsnio 4 dalimi bei 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu[...] **bendruomenės ir asociacijos „A“ skundo dalies dėl [...] kaimo krantinių nuomos tyrimas nutrauktinas.**

Dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo

28. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su Pareiškėjų kreipimusi Savivaldybėje nagrinėjimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

28.1. Savivaldybės administracijoje 2013-06-17 buvo gautas Asociacijos 2013-06-05 prašymas perduoti jai naudotis panaudos pagrindais [...] kaimo krantines (žr. pažymos 4 punktą). Atsakymas į prašymą buvo pateiktas Savivaldybės administracijos 2013-07-09 raštu (žr. pažymos 5 punktą), nurodant, kad [...] kaimo krantinių eksploatavimo klausimas bus sprendžiamas, kai bus baigti statybos darbai.

Pagal teisinį reglamentavimą, **kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga priimti prašymus ir juos nagrinėti pagal įgaliojimus** (žr. pažymos 18–20 punktus). Įstatymų leidejas prašymo nagrinėjimą apibrėžęs kaip institucijos veiklą, apimančią asmens prašymo priėmimą, įregistravimą, **esmės nustatymą bei atsakymo asmeniui parengimą. Įstatymų leidejas įpareigoja pareiškėjui pateikti prašymo turinį atitinkančią informaciją.**

Savivaldybės administracijoje 2013-06-17 gautas Asociacijos 2013-06-05 prašymas perduoti jai naudotis panaudos pagrindais [...] kaimo krantines (žr. pažymos 4 punktą) vertintinas kaip prašymas priimti administracinį sprendimą (žr. pažymos 19 punktą).

Savivaldybės administracijos 2013-07-09 rašte, kuriuo atsakyta į 2013-06-05 kreipimąsi, **nėra nei teigiamo, nei neigiamo sprendimo dėl prašymo perduoti krantines Pareiškėjams**, todėl galima daryti prielaidą, kad tuo metu buvo atsisakyta spręsti prašyme nurodytą klausimą, tačiau **nenurodytas tokio sprendimo teisinis pagrindas.**

Savivaldos institucijų veiklai taikytinas teisėtumo principas reikalauja priimamus sprendimus ir oficialius raštus, veiklą pagrįsti konkrečiomis teisės aktu nuostatomis (žr. pažymos 16 punktą);

28.2. [...] kaimo gyventojai 2015-10-01 gavo Savivaldybės administracijos Kintų seniūnijos reikalavimus atlaisvinti krantinę (žr. pažymos 6 punktą);

28.3. Asociacija ir bendruomenė 2015-10-13 raštu kreipėsi į Savivaldybės merą ir Savivaldybės administraciją (žr. pažymos 6 punktą), **pažymėdamos, jog nebuvo informuotos apie krantinių įregistravimą Registrų centre ir pylimų pridavimą komisijai, primindamos Asociacijos 2013-06-17 prašymą** (žr. pažymos 4 punktą) **dėl [...] kaimo krantinių perdavimo neatlygintinai naudotis [...] kaimo gyventojams.**

Pareiškėjai **prašė suteikti informaciją apie teisės aktus, kurių pagrindu buvo vykdomas [...] kaimo krantinių nuomos konkursas.**

Kartu Pareiškėjai **kėlė jiems svarbų klausimą, kad pateikus [...] kaimo gyventojams reikalavimus nukelti virš 50 metų krantinėse laikytus laivus, nebuvo paaiškinta, kur laivai turi būti perkelti ir laikomi.**

Pareiškėjai **prašė sustabdyti krantinių perdavimą viešąjį krantinių nuomos konkursą laimėjusiems asmenims.**

Savivaldybės meras 2015-11-17 rašte nurodė teisės aktą, kuriuo vadovaujantis sprendžiami Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto nuomos klausimai. Taip pat atkreipė dėmesį į išnuomotų krantinių naudojimo sąlygą, t. y. laivų trumpalaikiam sustojimui keleiviams išlaipinti ar

įlaipinti. Be to, išreiškė poziciją, kad vykdant Pprojekto tęstinumą, bus sudarytos sąlygos gyventojų gyvenimo kokybei pagerinti ir kaimo gyventojų ūkinės veiklos diversifikavimui.

Pareiškėjų 2015-10-13 kreipimasis vertintinas ir kaip prašymas priimti administracinį sprendimą, ir kaip prašymas pateikti paaiškinimą, kur laivai turi būti perkelti ir laikomi (žr. pažymos 20 punktą).

Iš Savivaldybės mero 2015-11-17 rašto neišku:

- ar savininkai laivų, kuriuos pareikalauta perkelti, turėjo būti informuoti apie krantinių įregistravimą Registru centre ir pylimų pridavimą komisijai;

- ar baigus [...] kaimo krantinių statybos darbus, buvo sprendžiamas Asociacijos 2013-06-17 kreipimesi nurodytas klausimas dėl [...] kaimo krantinių perdavimo neatlygintinai naudotis [...] kaimo gyventojams;

- ar pagal atsakymo rengimo metu galiojusį teisinį reglamentavimą Savivaldybės pareigūnai turėjo pareigą spręsti klausimus, susijusius su laivų, kuriuos buvo pareikalauta iškelti, perkėlimu ir laikymu.

29. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 22 punktą), kuris yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (žr. pažymos 11 punktą), numatant, jog valdžia tarnauja žmonėms.

30. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, **tenka konstatuoti, kad nėra pagrindo teigti, jog Savivaldybės administracijoje gauti Pareiškėjų kreipimaisi buvo išnagrinėti, laikantis teisės aktų reikalavimų** (žr. pažymos 19–20 punktus), **atsakingo valdymo bei teisėtumo principų** (žr. pažymos 11, 16, 18 ir 22 punktus). Todėl **darytina išvada, kad buvo pažeista Pareiškėjų teisė į tinkamą viešąjį administravimą** (žr. pažymos 18 punktą). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, [...] **bendruomenės ir asociacijos „A“ skundo dalis dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo pripažintina pagrįsta.**

Pažymėtina, kad žalos pobūdžio bei dydžio nustatymo klausimai priskirti teismų kompetencijai (žr. pažymos 12 ir 15 punktus).

Pareiškėjų kreipimuose nurodyti klausimai iš esmės buvo išnagrinėti, CPVA atlikus tyrimą dėl galimo pažeidimo, bei konstatavus, kad [...] kaimo krantinių nuoma Sutarties nuostatomis neprieštarauja (žr. pažymos 9 punktą).

31. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, tikslinga rekomenduoti Savivaldybės administracijos direktoriui:

31.1. užtikrinti, kad Savivaldybės administracijoje būtų laikomasi Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių reikalavimo atsakymą į asmens prašymą pateikti, atsižvelgiant į prašymo turinį, nurodant konkrečias teisės aktų nuostatas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

32. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, **Seimo kontrolierius nusprendžia:**

[...] bendruomenės ir asociacijos „A“ skundo dalies dėl [...] kaimo krantinių nuomos tyrimą nutraukti.

33. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:**

[...] bendruomenės ir asociacijos „A“ skundo dalį dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

34. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius rekomenduoja:**

34.1. **Šilutės rajono savivaldybės administracijos direktoriui** – užtikrinti, kad Savivaldybės administracijoje būtų laikomasi Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių reikalavimo atsakymą į asmens prašymą pateikti, atsižvelgiant į prašymo turinį, nurodant konkrečias teisės aktų nuostatas.

Apie sprendimą dėl pateiktos rekomendacijos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių informuoti raštu iki 2018-02-05.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys